

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

A besugó.

Irtai Nyomozó.

Sohasé hitte volna néhai Krenkó János, hogy őt, a ki talán a világ legbekéesebb hajlandóságu embere volt, a ki soha a legynök sem vett, senkit meg nem sértett sem szóval, sem tettel, mindenkinek igazat adott, még meggyőződése ellenére is: s a ki nem is tartozott a vagyonos osztályhoz, hogy kirablastól, vagy épen rablogyi kosságtól kellett volna tartania, eme utóbb említett büntény áldozatának esék valaha.

Csendesen, szerényen élt mindig. A mi kis vagyona volt, ügyszólván a feleségével kettősen kuporgattak össze, elgondolnak tényleg azt ahhoz, hogy öreg napjaikra tisztességesen megélhessenek belőle s ne legyenek kényeztetve arra, hogy másokra szorultak.

A világháború sem sokat lendített rajtuk, legalább nem olyan mértékben, a mint azt másokon észlelték. De nem okozott nekik kárt sem.

Felőlük akár mindjárt másnap megszűnhetett volna a háború. Messzemenő terveket, vagyonszerző szándékokat nem láttak hozzá. Vennivalójuk nem sok volt, viszont igen kevés volt az is, a mit eladhattak.

A mit eladhattak otthon az ő csendes, kis községükben, azaz nem mentek vásárokra. Azt gondolták mindig, hogy pár korona haszonért nem érdemes a többi kocsikára tenni, ejjeleket, nappalokat másutt, idegen helyen, idegen emberek között tölteni és elkölteni azt a külföldözést, a mivel esetleg többet adhatnak az eladnivalójukért, mint otthon.

Ilyen puritán felfogás mellett valósággal esodaszamba ment, mikor 1916. évi október hónap derekán azaz az újsággal köszöntött be a feleségéhez:

Asszony! holnap kora reggel megyek Pestre.

Ugyan mi ütött kedvedre? — méltatlankodott az asszony erre a szokatlan kijelentesre. — mi dolga van kedvedre abban a világaváros városban, a hol nem ismer senkit s azt se tudja kihez forduljon.

Majd megtalálnak engem is a piacon, mint más embert, nyugtatta meg méltatlankodó párját a mindenképen vásárolni akartó Krenkó János.

— Aztan meg nem is magam megyek; leszünk többben is; elviszem azt a kocsi szénát, a mit nélkülözni tudunk, nehogy elrekvirálják tőlünk poton áron, mikor ott már most is jó pénzért eladhatom, buzgólkodott Krenkó, hogy meggyőzze az asszonyt szokatlan terve helyessége felől.

Hát hiszen jól van, hanem meglássa kend, nem lesz azon semmi haszon; helypénzt fizet kend; esetleg török-szakad valami azon a rossz szárszámokon; vagy kérésnaba esaljak a többiek s a más zsöbebe kerül az a kis haszon, a mivel többért eladhatja, mint itthon, nyugtalanzkodott az asszony s talán ki se fogyott volna a különféle veszedelmek és hátrányok felsorolásából, ha a férje közbe nem vág:

— Már mindegy anyjok; lesz, a mi lesz; ne beszélj tovább; megígértem a komáknak, hát megyek. Most pedig hagyj fel ijesztető prédikálásoddal és gyere, rakjuk meg a kocsit; a többit pedig bízd rám, hiszen engem sem a gölya költött.

Egyszóval győzött Krenkó az asszony okosdása felett. A kocsit megrakták; másnap — október 16-án — kora hajnalban pedig, az asszony tábbfelé, a jó Isten tudná felsorolni, mi mindenre kiterjedő figyelmeztetései, oktatásai, tanácsadásai mellett, kihajtott az udvarból és elhajtott az utcában utolért többi ismerőssel Pest felé, hogy az esetleges rekquirálás elől elvont szénáját jó pénzért eladja abban a nagy városban, a hol mindenre akad vevő több is, mint a mennyi kéne.

Sári község nincs nagyon messzire Budapesttől. Anyit már Krenkóné is tudott, hiszen mindent meghall az ember olyan kis községben, hogy ha délig eladhatja az ember Pesten az eladni valóját, a lakást, pihenést, etetést stb. beleszámítva, este, legkésőbb kilencz órára, haza is térhet.

Ilyen számításal várta is az urát majd 10 óráig s mivel addig nem érkezett, nyugtalanul bár, de mégis lefeküdt, úgy gondolkozván, hogy ébren lesz, aludni úgy sem tudna, tehát észreveszi a kocsiörgést, ha az ura megérkezik.

De hát a fáradt, öreg test megkívánja a pihenést. Hiába morzsolgatta Krenkóné is az olvasóját, hiába figyelte fel minden zörrenésre, észre sem vette, mikor szépen elaludt.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általános és elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYARA

STOWASSER I.

es. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapása. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

Az meg bizonyosan annak a sok mindenféle élet-veszedelmeken való töprengésnek tulajdonítható, a mikkel a nyughatatlan feleség elalvása előtt gyöttrődött, hogy igen nehéz álmái voltak. Vagy talán a délről maradt s este csak úgy hidegen elfogyasztott lekváros gombóc okozta, esetleg a, rossz előérzet, a mely egész áldott nap gyötörte, — de az bizonyos — legalább Krenkóné így mondta — hogy soha életében ilyen rossz álmái nem voltak.

Gonosz emberek támadtak az urára mindenféle gyilkos eszközökkel, ütötték, szúrták volna, de ő, a szegény, gyenge asszony annyira tudott segíteni annak a jó urának, hogy nem lett semmi bántódása s már-már azt hitte, hogy minden veszedelemből megszabadul, mikor valahonnan, váratlanul ott termett másik két gonosz ember és nagy rudakkal támadva a már amugy is meggyötört emberre, mire ő elháríthatta volna, mint már előzőleg is tette: — brumm! hirtelen nagyot ütöttek az ura fejére, ő pedig a borzasztó rémülettel felébredve, kiugrott az ágyból, de — hála Istennek — azonnal meg is nyugodott, megnyugtatta az udvarról hallatszókocsizörgés.

— Tehát mégis hazaérkezett, sóhajtott fel megkönnyebbülten az álmaitól meggyötört asszony s azonnal lámpát gyújtott, szoknyát kapkodott magára és sietett az urának segíteni.

Ép ekkor ütötte a 12 órát.

A mint az udvarra kilépett, a lovak már az istálló előtt állottak a kocsival, nyugtalanul kapálództak, a kocsi, vagy a lovak körül azonban nem látta az urát, de nem látta a kapu felé sem, a melynek mind a két szárnya nyitva állott.

Szinte futott az asszony a kocsihoz s a mint a kocsi derekába pillantott, ott látta az urát hanyatt fekve, de a sötétben egyebet nem is vett észre hirtelenében. Szólitotta, költögette az urát, s miután az nem mozdult, azt hitte, nagyon megittasodott és mélyen alszik, tehát a nyugtalanzkodó lovakat szerszámozta le és kötötte be az istállóba és csak akkor ment boszankodva meg nyugtalanzkodva is az embert tovább költögetni, mikor már a lovak elébe is vetett egy villa szénát.

Ekkorára már gondolkodás közben rájött, hogy azt a zuhanást, roppanást, a mit ő álmában az urát ért ütéstől eredőnek tulajdonított, a lovak okozták azzal, hogy a behajtva, de bezárva nem volt kapunak a kocsiruddal nekimentek s a mely ütődéstől a kapu ki is nyílt.

Mig ezen morfondírozott, újból rázogatni, költögetni kezdte az urát s a mint e közben annak a fejét is emelgette, egy csomó, meleg, kocsonyásszerű anyagba

markolt bele s ebből visszahuzott kezének valamint annak láttára, hogy urának előbbi helyéből félretolt feje mozdulatlanul maradt, felismerte a szomorú valót s egy rémes sikoltással hanyattesve, lezuhant a kocsi mellé...

Másnap már kora délelőtt a helyszínen volt Galamb József járásörmester alsóabasi járásparancsnok s utána egymást követve érkeztek a szomszédos örsök járőrei is.

Krenkó hullája még a kocsin volt. Az előjáróság intézkedett, hogy minden úgy maradjon, a mint hazaérkezett.

Az özvegy már magához tért valamennyire. A járásörmester kérdéseire félbeszakítás nélkül sirta el a fenntebbi már elmondottakat. Egyebet aztán nem is tudott Van-e az uránál pénz vagy nincs, nem tudta, ő hozzá nem nyúlt semmijéhez sem. Gyanuja nem volt senkire. Ilyenre még nem is gondolt.

A járásörmester nyugton hagyta az özvegyet és hozzáfogott a szükséges intézkedések megtételéhez.

A bíróság már értesítve volt, minden pillanatban várták a bizottság érkezését. Az előjáróságot felkérte, hogy a kik előző napon szénával Budapesten voltak, azonnal idézzék fel a községházához. Ő pedig járőrtársával megindult a pesti országon az eset színhelyét felkeresni. Az özvegy előadása szerint a hulla meg a vértócsa is meleg volt, tehát nem messze történhetett a rablógyilkosság. Mert, hogy ez volt a bűncselekmény, azt alappal következtette abból, hogy a hulla ruházata zsebében talált pénztárczában csak néhány fillér aprópénz volt, a kocsi szénának még akkor ismeretlen összegű ára tehát hiányzott.

Nem kellett messzire menni a járőrnek. A község szélétől mintegy 300 lépésnyire rá akadt a tett színhelyére. Könnyű volt azt megtalálni. A teljesen sima területen, az ut két oldalán, az uttestől mintegy 15—20 lépésnyire ott feküdtek a bűnjelek. Egy-egy tömöfa mind a két felől. Vert házfalak töméséhez szükséges eszközök ezek. Vasvilla vagy lapát nyeléhez hasonló rudra erősített gyermekfejnyi nagyságú, de hosszukás fabunkók.

A rajtuk elterülő tenyérnyi terjedelmű és még több apróbb-nagyobb fröcscsenéstől eredő vérfolton kívül semmi más nyom nem volt rajtuk. Száraz volt mind a kettő. Meglátszott rajtuk, hogy régen nem lehettek rendszeres használatban, ellenkező esetben az alja vagy az oldalrepedések okvetlenül fedve vagy telítve lettek volna az odatapadt, odaszáradt sárral, mert a falveréshez használt agyagos földet locsolni, szalmázni szokták tömés közben. Az tehát ragad. A tömöfát pedig nem igen szokták munka után tisztogatni. A mi használat közben

Brilliáns, arany-ékszerek, ezüst használati és dísz tárgyak, órák, evőeszközök

180. sz.

182. sz.

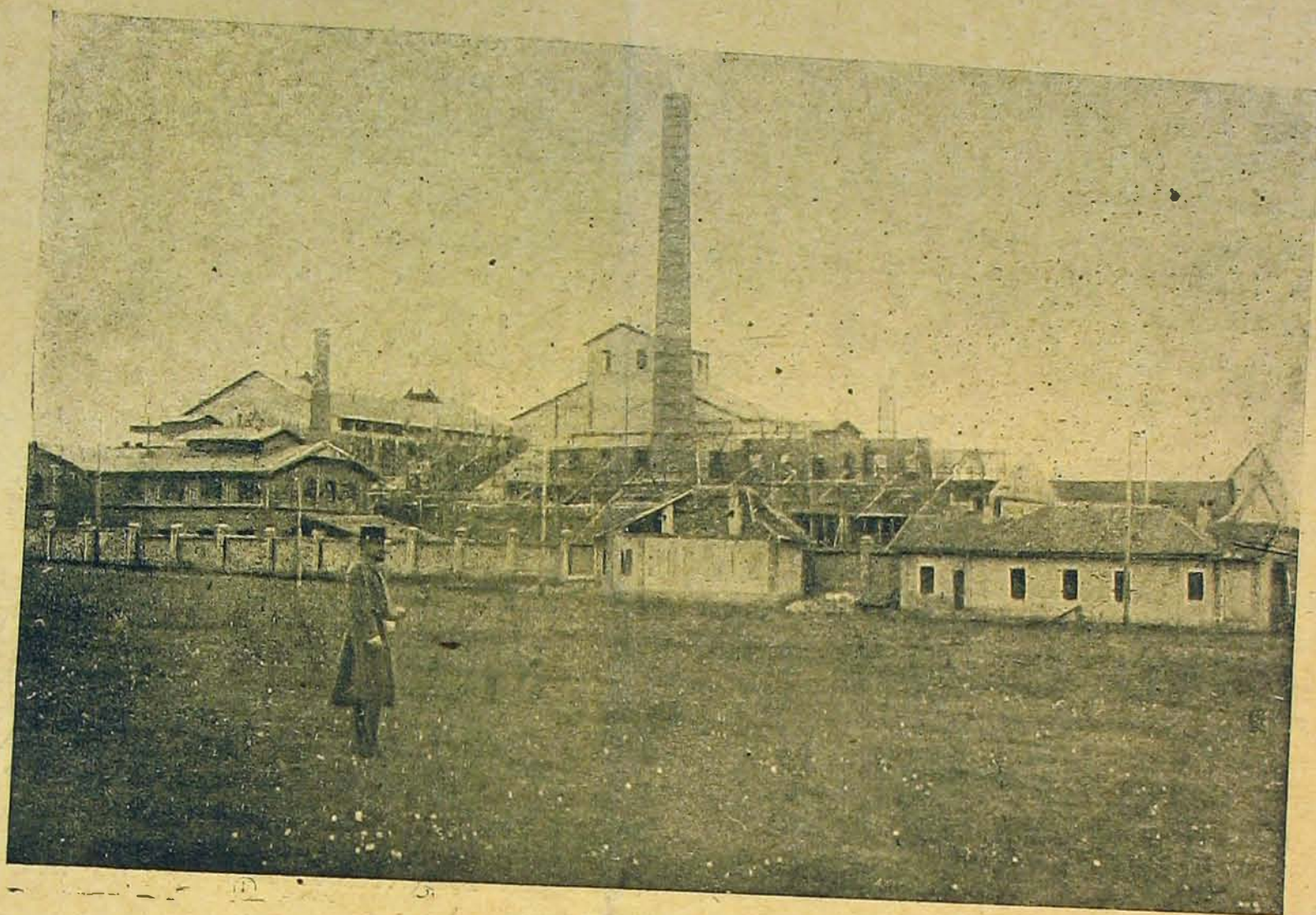
Iparművészeti újdonságok. Egyházi felszerelések, gyári árban beszerezhetők (részletfizetésre is)

SÁRGA JÁNOS

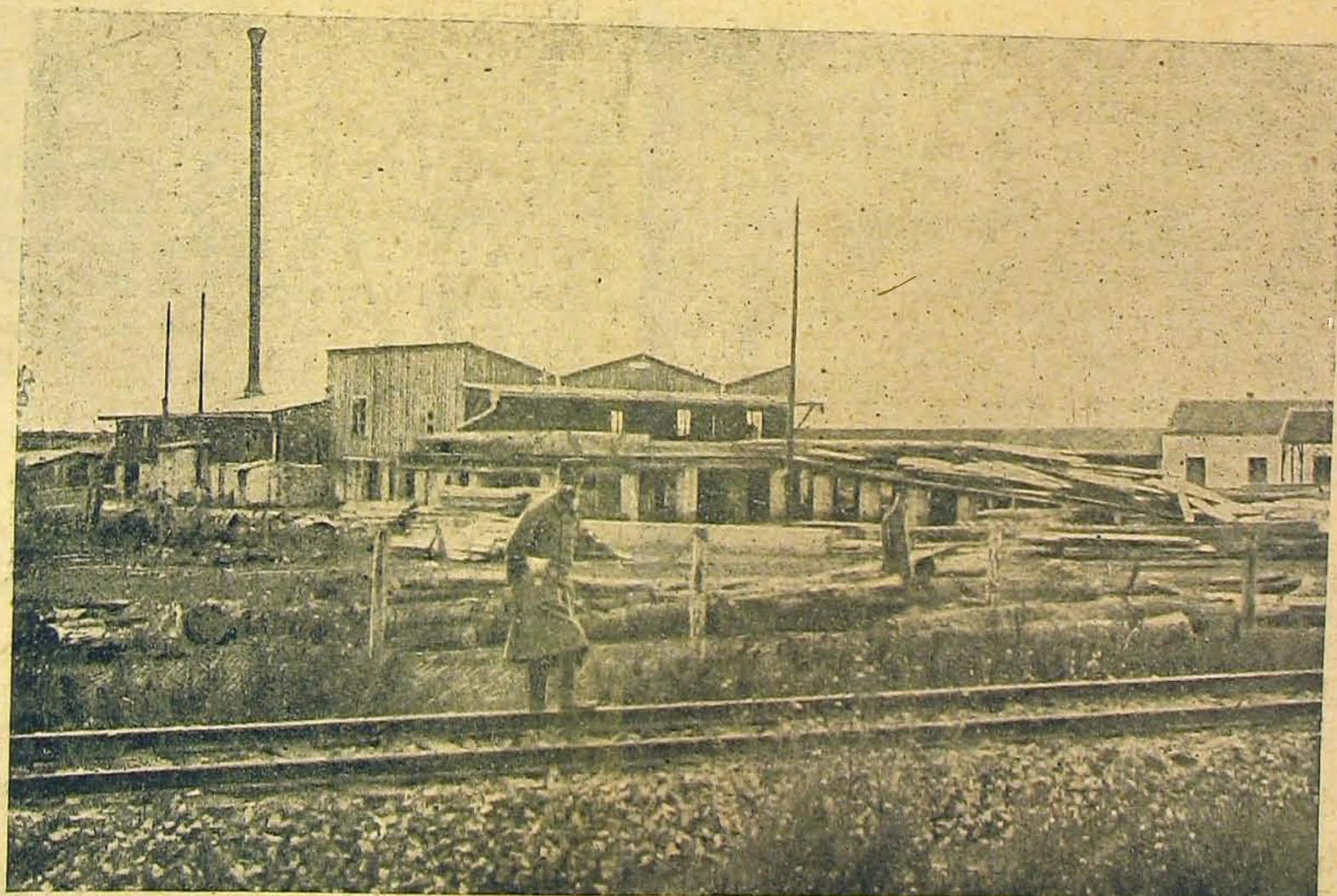
Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

csász. és kir. udvari szállítónál,
Budapest, IV., Kilyó-tér 5. szám.

Az épülő cukorgyár.

A gőzfűrész-telep.

ráragad, rászárad s rajta marad, míg ide-oda való dobálás közben magától le nem hull.

Ezeket nem volt semmi sem a valamikor rászáradt agyagos sárból. Kihullott már még az oldalrepedésekből is. Régóta nem használhatták. Ott heverték valahol a fészerben, vagy a padláson. Csak most vehették elő ehhez a gyilkossághoz és el is dobták a tettesek — mert a helyszíni körülményekből is látható, hogy úgy lettek elhajítva a véres tett befejezése után — hihetőleg azért, mert árulójuk lehetett volna, ha visszavitték volna oda, a honnan elhozták.

A bűnjel tehát megvolt. Ehhezképest ketten lehettek a tettesek is. Esetleg talán hárman, mert valaki foghatta a lovakat is, míg a másik kettő végzett az áldozattal és pénzétől megfosztotta azt. Ezt azonban nem lehetett megállapítani, mert nem lehetett semmi olyan nyomot felfedezni a különben száraz, poros uton, a miből arra lehetett volna következtetni, hogy a cselekmény véghezvitele közben a kocsi állott volna.

A tett helyszínének a községhez való oly közellétéből alapos volt a gyanu, hogy a tettesek a községből valók voltak. Legnagyobb valószínűség szerint előre tervezték a cselekményt s vártak az áldozatra. Megkönnyíthette tettük zavartalan végrehajtását az is, hogy Krenkó egyedül jöhetett. Elmaradhatott társaitól valami okból, vagy azok maradtak el tőle.

A bűnjellekkel a községházához ment a járőr. Az előző napi fuvarosok már ott voltak mind.

Bemondásukból csak annyit lehetett megállapítani, hogy Krenkó 360 K-ért adta el a szénáját. Tehát ennyi volt az elrabolt összeg. A fővárosból majdnem mindannyian egyszerre indultak el, de Krenkó Erzsébetfalván, a hol valami löcsféléket akart vásárolni rozoga kocsijához, elmaradt tőlök. Hogy mennyi időt töltött Erzsébetfalván s ivott-e ott s ha igen, mit és mennyit, nem tudták, de bizonyosabb, hogy nem ivott, mert józan természetű, takarékos embernek ismerték mindannyian. Mikor tőlük elvált, józan volt.

Bemondásaiknak abból a részéből következtetve, hogy ők is mindannyian 11—12 óra között, de inkább 11 óra körül jöttek haza, nem sok időt tölthetett Krenkó Erzsébetfalván.

Megtekintették a bűnjeleket is. Nem ismert rá egy se, hogy kié lehet. Arra nézve azonban mindannyian egyetértően nyilatkoztak, hogy csak olyan valakié lehet, a ki a vertház építésével iparszerűen szokott foglalkozni, mert a bunkója mind a kettőnek csinosan megvolt faragva. Szóval nem parasztember csinálta, hanem mestermunka volt.

Az eddigi nyomozásnak csupán ez lehetett az irá-

nyító adata. A bognárok, kerékgyártók, vagy ácsok valamelyike talán rá fog ismerni, kinek csinálták ezt a két tömőfát.

Kis községben kevés ilyen mester van. Előkeríthették őket hamarosan. A parasztok állítását megerősítette mind, de nem vállalta egy sem a maga munkájának.

Közszemlére kell kitenni, vélekedett a járásőrmester, hátha ráismer valaki s így kiderül, ki a tulajdonosa.

Ki is doboltatta mindjárt a kisbíróval. Jöttek, szálíngóztak egyesek az otthonlevők közül. Nézték, forgatták, vizsgálgatták egyik a másik után, de csak a fejét rázogatta, a vállát vonogatta mind.

Végére kibökte az egyik:

— Nehéz megoldás ez uram! Két év óta tart a háború, azóta nem építünk, nem igen jár kézen az ilyen szerszám. És ki tudja, háború előtt is, mikor lehettek ezek használatban. Aztán meg, ha olyan építő, vállalkozó-féle emberé volt, mint mondják, nem is foroghatott ez annyira közkezen, hogy ráismerhetnénk.

— No hát, keressünk építő vállalkozó-féle embereket! mondá az őrmester. De ezeket már majd otthon keressük fel.

Nem sokan voltak ezek se, hamar sorba járhatták őket. De fel is mutatta mind az ő tömőfa készletét. A felmutatott bűnjelekre pedig mind ráhagyta, hogy csakugyan mesterember készítette, és nem paraszt-tákolmány.

Ez a fokozatos eredménytelenség már kezdte bosszantani a járásőrmestert. Átkutatjuk mindazokat, a kik néhány évre visszamenőleg vertfalú házat építettek, mondta ki a szentencziát, mert ha építettek, lenni kell nekik tömőfájuknak, ha pedig nem volna, igazolniok kell, hova lett.

Esetleg talán ráismernek a bűnjelekre, hátha az ő építésüknél használták.

Megbukott ez a terv is. Az emberek felmutatták az ő szerszámukat, némelyek már a tűzifa csomóból huzgálták elő; a melyik pedig fel nem tudta mutatni, alibit igazolt az eset idejére, vagy olyan körülmények között élt, a melynél fogva nem lehetett rá gyanakodni. Azt azonban ezek egyike se mondta, hogy ellopták a tömőfájukat; hanem csak azt, hogy eltört vagy feltűzelték.

Tíz napig tartott a nyomozásnak ez a része. Alig volt néhány ház a községben, a hol a járőrök meg nem fordultak volna. Más járőrök kint a határban a tanyákon is szétnéztek. Közben a járásőrmester kidoboltatta, hogy a ki a tettes nyomára vezet, 500 K jutalomban részesíti s a nevét titokban tartja. Mindezek dacára legkisebb eredményt se tudtak elérni. Nem akadt ember a községben, a ki önzetlenül, vagy a pénzigéretér

HEGEDŐ

remek felszereléssel
50—60—80 korona

a legjobb minőségben az egész országban elismert elsőrangú magyar hangszertelepen

REMÉNYI MIHÁLY

Minden hangszerről külön árjegyzék kéréndő.

HARMONIKA

50—60—80—100 korona
finomabb 2 soros 60—80—100 K

a m. kir. Zeneakadémia
szállítójánál szerezhető be

GRAMOPHON

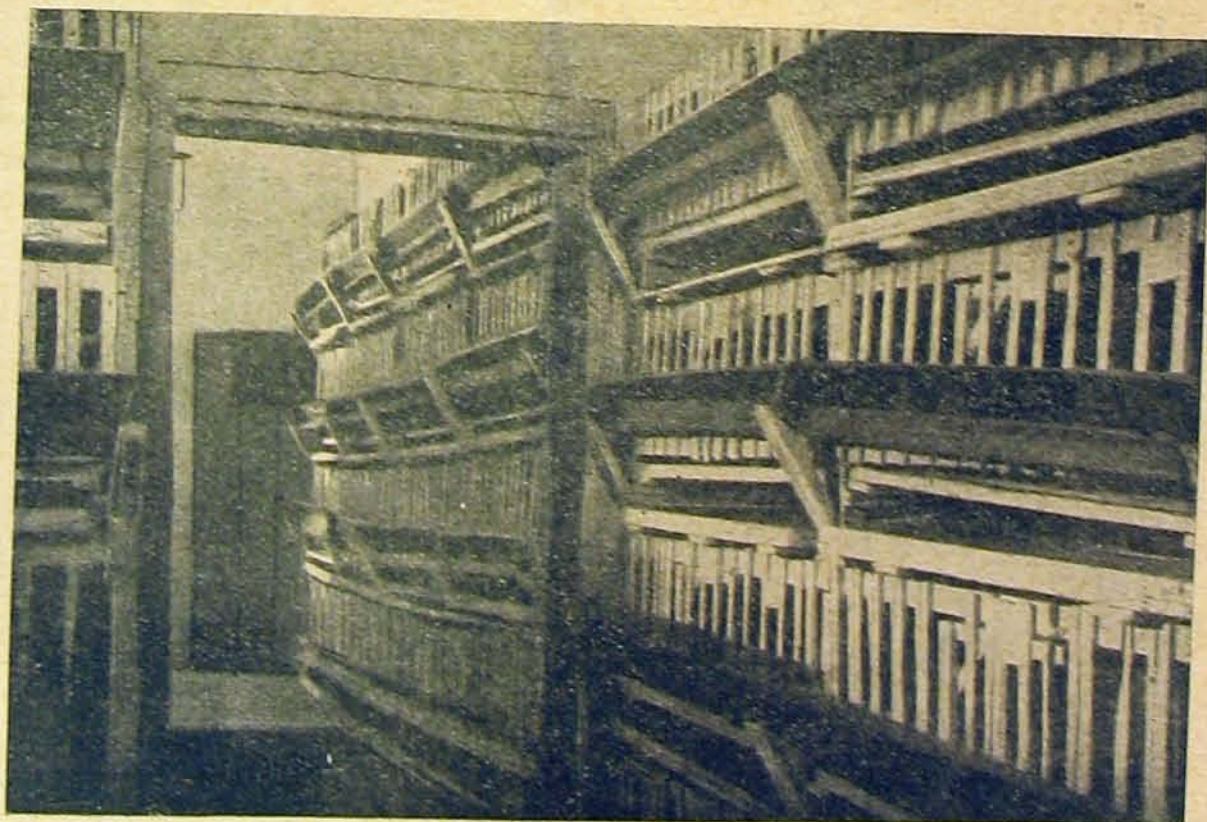
150—180—200—300 K
legfin. azéi óraműszerkezettel

Budapest, Király u 58. és 60.

A cigarettagyár egy dolgozó-terme.

A baromfi-hizlaltételek egyik szobája Tópsiderben.

besugott volna valamit. Az utolsó napon tehát a járőröket hazabocsátotta. Ő maga még járőrtársával ott maradt. Még volt egy terve. Ismert egy szegény susztért, a ki házakhoz járt dolgozni s egy ugyanilyen borbélyt. Ezeket kereste fel aznap este titokban s a fentebbi pénzigéret mellett felkérte, hogy jártukban-keltükben figyeljenek, puhatolózzanak a tettesek kiléte után s ha valamit észlelnek, értesítsék őt.

Elvállalta a megbízást mind a kettő.

Nyolcz-tíz nap múlva történt találkozás alkalmával megkérdezte a járásőrmester a besugóit az eredmény felől. A suszter nem tudott semmit, a borbély azonban azt állította, hogy ő már, úgy hiszi, nyomon van. Közlebbit azonban nem volt hajlandó elárulni.

Egy hét múlva még erősebben állította a borbély, hogy biztos a dolgában, de majd csak akkor nyilatkozik, ha teljesen tisztázta a dolgot. A suszter már ekkor mondotta, hogy neki semmi szerencséje nincs, különben még azt sem tudta eltalálni, miként fogjon a megbízás megoldásához.

Alig telt el újból 8—10 nap, mikor levelet kap a borbélytól a járásőrmester, hogy jöhet, tisztázva van minden, a további eljárás már az ő hatáskörén kívül esik.

Kétség és remény között indult utnak a járásőrmester, mert akármiképp is hánytavetette a dolgot, nem tudta eltalálni, mily alapon juthatott a borbély a dolog nyitjára.

Megtudta hamarosan és bámult is az embere leleményességén.

— Hát úgy volt az kérem, — kezdte a borbély mondanivalóját a járásőrmester előtt, — hogy a mint az én kunschaftjaimhoz borotválni járok, mindjárt az első héten feltűnt előttem, hogy az öreg K. bácsi rossz színen van, buskomor s csakúgy immel-ámmal felelget a beszédeimre. Hasonló kedvetlenséget vettem észre a feleségén is. Különösen észlelhető volt ez rajtok azokban a pillanatokban, mikor a Krenkó esetéről beszélgettem.

Kérdeztem is az öregot, mi baja lehet, de csak úgy kitérő módon felelt; álmatlanságról, étvágytalanságról nyughatatlanságról panaszkodott, a minek az okát — mint mondá — nem tudja eltalálni.

— Másik héten már fokozottabb mértékben észleltem az említett elváltozásokat az öregben, sőt úgy láttam, meg is soványodott. Meg is mondtam ezt neki, de megint csak az előbbi kifogásokkal hozakodott elő. Az asszony pedig egyre sóhajtozott, hogy rossz a világ, rosszak az emherek, csak bűt, bánatot hoznak a más fejére. De bővebben ekkor sem nyilatkoztak, holott más alkalommal, akármiről is volt szó, nyíltan beszéltek előttem mindig.

— Már ekkor tisztában voltam vele, hogy nyomon vagyok, gondoltam is, hogy egy hét múlva érett gyümölcsként hull az ölembe az igazság, azért bizakodtam a járásőrmester ur előtt, — mondá a borbély.

— Következő héten már csakugyan egészen rosszul nézett ki az öreg és ezt meg is mondtam neki, mire ő, alig várta a borotválás végét, azonnal kisietett a szobából.

— Én ekkor az asszonyt vettem munkába, — folytatta csillogó szemmel az ollók-borotvák mestere, — úgyszólván rátámadtam, hogy miért nem mennek orvoshoz, mire az asszony azzal válaszolt: nincs annak orvosa édes uram, azt csak az tudná orvosolni, a ki megmondaná, hova lett a padlásról az a két tömőfa, a mit a megboldogult első uram házatól idehoztam.

— Hát nem tiszta sor ez járásőrmester ur? Annyira tiszta, hogy majd kiugrottam a bőrömből s nem is hallgattam tovább az asszony panaszkodását, hanem rohantam haza és menten megírtam a dolgot járásőrmester urnak. Most már tessék folytatni tovább, én megtettem, a mit tehettem, fejezte be előadását a Figaró egy kecses meghajlással.

Hát tiszta sor volt csakugyan.

A két öreg beismerte a községházánál, hogy a felmutatott két tömőfa az övék; az asszony első uraé volt, a ki házépítésekkel foglalkozott; a két szerszám évek óta a padláson állott; nem volt használatban; onnan való eltűnését a Krenkó-féle eset idején vették észre, de nem mertek szólni; féltek, hogy a fiuk, a 19 éves Jóska gyerek gyanu alá kerül; bár ők is gondoltak erre, de szinte féltek egymás előtt is bevallani; de már nem bírják tovább a lelkipurdalást; jöjjön a minek jönni kell.

A Jóska gyerek már nem volt ilyen közlékeny. Vele szemben még több bizonyíték kellett. És csak akkor ismerte be a cselekményt, mikor pár napi nyomozás után a fejére olvasták, hogy az eset után néhány nappal Alsódabason egy 100 K-ást váltott, a melynek honnan szerzését nem tudta kimutatni.

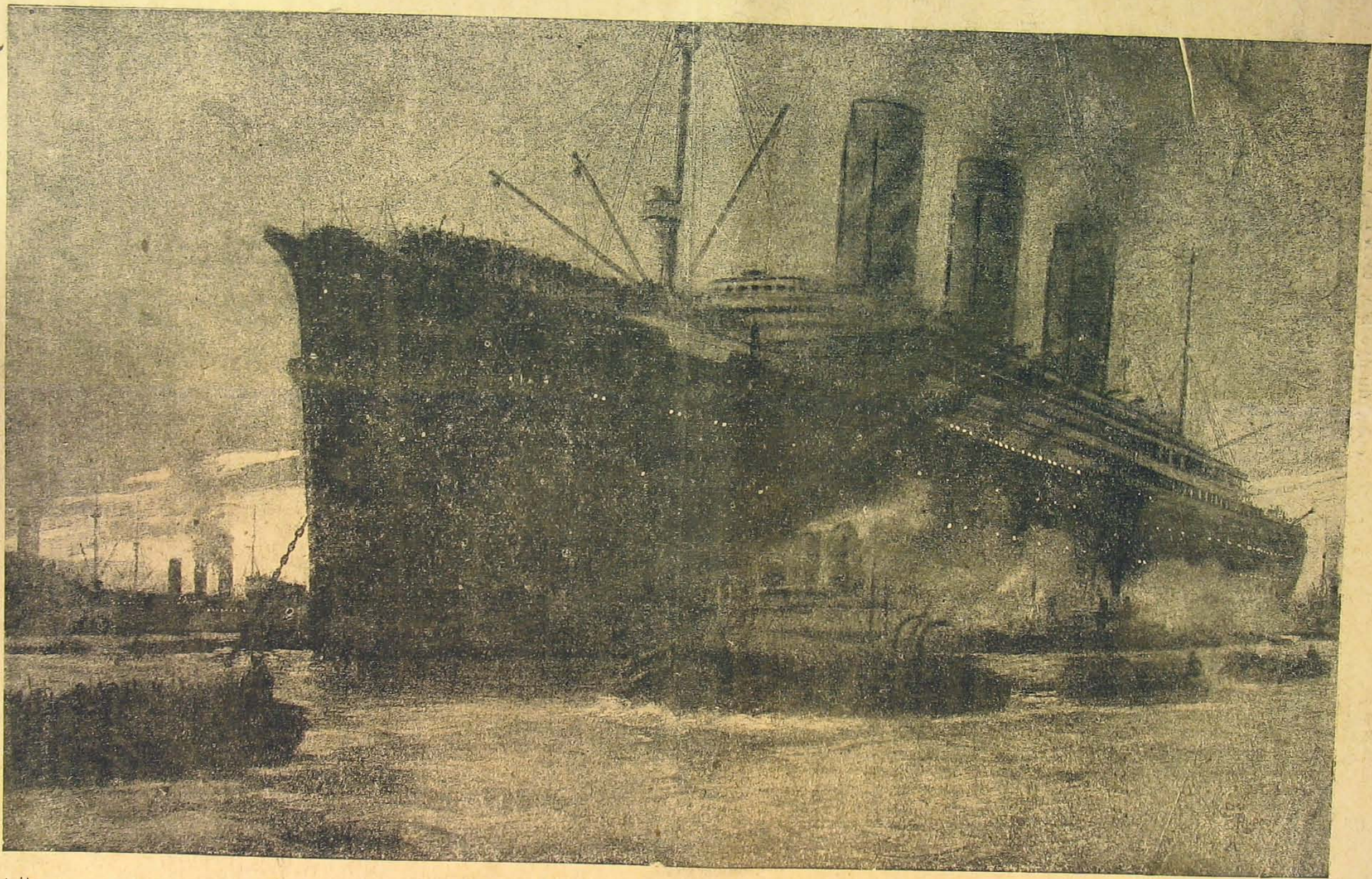
Ekkor beismerte a cselekmény elkövetését és T. Jóska személyében megnevezvén a tettestársát, a Bálint-bátyjánál elhelyezett rabolt összegből meg 100 K-t elő is adott.

Ugyancsak beismerte bűnösségét T. Jóska is. De ő már végére járt a neki jutott 180 K-nak.

A mennyire megtörte ez a leleplezés a két gyerek szülőit, oly boldoggá tette a borbélyt. Nem az 500 K tette ezt, a melyből — miután Galamb járásőrmester kénytelen lévén a sajátjából fizetni — utólagos alkudozás folytán csak 100 K-t kapott meg; hanem az a dicsőség, a mely a rablógyilkosság kiderítése folytán neki jutott.

12—12 évi fogházbüntetést rótt a két 19 éves suhanczra a kir. törvényszék, mert 20 éven aluli koruk miatt fegyházra nem lehetett őket itélni.

Ezért sohasem ajánlható eléggé minden csendőrnek, hogy besugókat szerezzen, de válogassa meg hozzá az embereket is.

Leviathan amerikai gőzös, az egykori «Vaterland» német gőzös, melyet az amerikaiak csapatszállításra használtak, s egyszerre 12,000 katonát szállítottak Európába.

A konyhakert.

A «Kert» című folyóiratban Kazinczy János uradalmi kertész figyelemreméltó tudnivalókat mond el a konyhakert trágyázásáról.

A trágya, írja Kazinczy — nemcsak a gazdaságnak lelke, hanem a kertnek is. Általánosan tudott dolog gazdasági, illetőleg kertészeti körökben, hogy ha akár milyen jó erőben levő talajunk van is, ha azt okszerűen nem trágyázzuk, évek multával igen elszegényedik.

Trágyázására legalkalmasabb a jól elérett istálló trágya s ha csak hüvelyesek s egyáltalán olyan termékek előállítására használjuk, melyek öntözés nélkül is mivelhetők, úgy elég ötéves időközönként trágyázni. Ha különféle, pl. olyan termékeket kell ilyen talajon előállítani, a melyeket öntözni feltétlenül szükséges, akkor a trágyázást 3—4 éves forgóra kell beosztani. Hideg, agyagos talajnál már különös gondot kell fordítani a humusképzésre, miután ezen talaj természeténél fogva igen nehéz s egyáltalán összeesett, hogy benne a növények gyökerei csak igen gyéren képesek terjeszkedni, miáltal növekedésük igen gyöngye. Trágyázása leginkább ajánlatos négyéves időközönként s humusképzés végett ajánlatos félig elkorhadt istállótrágya, vagy félig érett komposzt. A vályogtalaj szintén igen nehéz talajnem. Miután az ilyen talajnemeknek egyik főkellékét az okszerű művelés és az okszerű trágyázás adja, kíváncsi, hogy vele behatóbban foglalkozzunk. Az olyan talajon üzőtt konyhakortnál különben őszi ásás által sokat javíthatunk rajta, miután a téli fagy porrá őrli. Az ilyen talaj okszerű kultúra mellett legalkalmasabb paradicsom, mák, tengeri, burgonya és hüvelyesek termelésére. A homok vagy homokos talaj, melynek csekély része apró kovaszemcséket tartalmaz, s ennél fogva a vizet magán könnyen átereszt, könnyen munkálható, a trágyát heveességénél fogva hamar fölemészti, azért igen ajánlatos háromévenkénti időközben trágyázni. Trágyázására igen alkalmas az istállózott szarvasmarhatrágya, termelhető benne mindenféle konyhakerti termék. De ha tehetjük, úgy igen alkalmas olyan növényeknek, a melyek ősszel ültethetők és így korán adják termésüket. Különben igen sok locsolással lehet jó eredményt elérni. Ennél sokkal ritkábban fordul elő a meszes talaj vagy meszes márgás talaj konyhakertnek,

ha azt elkerülhetjük, egyáltalán nem alkalmazzuk, mivel benne nemcsak hogy egyes zöldség vagy főzelékfélék nem diszlenek, de még egyéb gyümölcsfélék, pl. földieper, dinnye stb. csak nagy fáradságos munka után lehetne termelni. Miután nagymennyiségű mészmurvát tartalmaz magában, száraz állapotban többé-kevésbé fehér színnel bír, kökeménységű lesz és megrepedezik. Nedves állapotban igen ragadós sarat képez. Könnyen kiszárad és heves természetű. Benne a finomabb növény gyökerei csak lassan terjeszkedhetnek. Ha kénytelenek vagyunk ilyen talajon konyhakertet tartani igen előnyös, ha ősszel jó mélyen fölássuk és jó hantosan hagyjuk és így a téli fagy porrá őrli és a hólé átjárja, a mi által használhatósága fokozódik. A trágyázást 3—4 évi időközben ajánlatos beosztani. Trágyázására legalkalmasabb jó érett istállótrágya. Okszerű művelés mellett és jó trágyázással alkalmassá lehet tenni tengeri, bab, borsó, lencse stb. termelésre. De mégel benne csaknem mindenféle konyhakerti növény. A televény talaj egyike a legjobb konyhakerti talajoknak, ezen talaj aránylag sok elkorhadt növényi részt foglal magában és fekete színű. Ha lejtőn fekszik, igen heves, száraz, repedező talajt ad, ha síkon fekszik, igen sok vizet vevén fel, vízenyőssé lesz és hideggé válik. Benne jól tenyésznek az összes konyhakerti növények, u. m. zeller, paprika, káposzta és kalarábéfélek, továbbá mindennemű zöldséggyökér és főzelékfélék és egyéb gyümölcstermő konyhakerti növények. Trágyázását legajánlatosabb 4—5 éves időközönként eszközölni. Mint a fent előadottakból kitűnik, többnyire csak egyoldalú talajokról van szó. De ezen egyoldalú talajok csak ritkán fordulnak elő és konyhakertészeti szempontból alig figyelemreméltók, tehát kevésbé alkalmasak. Miután legtöbb talaj, melylyel találkozunk 2—3 talajnemnek keverékét képezi s így ismerünk homokos agyagtalajt, meszes agyagot, vagyis mézgatalajt, feketés agyagot, vagyis televényes anyagot, fekete homokot, vagyis televényes homokot és így tovább. A fenti talajkeverékek közül a mézga kivételével konyhakerti czélokra mind igen jól alkalmazhatók, de bármilyen legyen is kertünk talajfekvése és az égalji viszonyok, ha rendes üzemű konyhakertet tartunk fenn, annak okszerű művelése s ezzel kapcsolatos trágyázása nemcsak hogy el nem engedhető, hanem lelke is. Maga a trágyázás mindig attól függ, hogy milyen mértékben vesszük igénybe talajunk erejét. Általában azért legajánlatosabb az ugynevezett négyéves trágyázási forgó. Ha azonban ettől eltérőleg olyan növényt akarunk betelepíteni, a mely nem egy, hanem több egymásután követő évben egy és ugyanazon helyen termeljük, akkor a trágyázási forgótól eltérőleg a telepítés előtt jól meg kell trágyázni. Több évi telepítésre való a földieper, spárga, torma stb.

Legjobb trágyázási időszak azonban az őszi s azután a téli.

KÉPEINKHEZ.

Katonai üzemek Belgrádban.

Először rombolni, azután alkotni. Mig ellenség vagy, semmid sem szent előttem, ha elestél, letörtél — fel-emellek. Ez a háború természetrajza. S ez nem is lehet másképp. A letört nemzet itthonmaradotljait demoralizálta, lesújtotta a vereség. Elkecsereződésében apatikusan, lethargikus álomban töltene napjait s ebből csak úgy lehet felébreszteni, ha látja, hogy volt ellensége már nem ellenség, már jó barát, már tervez, alkot, épít, munkát biztosít a közönyösség miatt tétlenül élő népnek, vezet, irányít ott, ahol arra szükség van s ipartelepek létesítésével munkát és kenyeret ad a munkás kezébe.

És ezt mind a katonai közigazgatás teszi a megszállott Szerbiában. Nemcsak egy helyen, hanem több helyen is. Csak azt nézi, hol mire van szükség. Így alkot, épít a háború során talán legtöbbet szenvedett Belgrádban is, hogy mire az általános béke elkövetkezik, amennyire lehet rendbehozza ezt a régi nevezetes várost. Nekünk is érdekünk az, ha megfelelő ipartelepekkel rendelkezvén, ott helyben előállíthatjuk, a mire szükségünk van. Hasznos befektetés ez anyagilag s talán erkölcsileg is az lesz. Talán segít elosztatni, vagy legalább csökkenteni azt a gyűlöletet, amellyel azok ott lent ellenünk viseltetnek, ha látják, hogy a képeinken bemutatott és más hasonló alapításokkal nemcsak ami jelenünk, hanem az ő jövőjük érdekeit is szolgáljuk.

★

Egy óriási méretű tengeri gőzöst is mutatunk be a képeink között, amely ellenséget szállít most felénk, holott eredeti rendeltetése nem ez volt, hanem a kereskedelmi forgalom fokozásának céljait lett volna hivatva szolgálni. Egyik kiváló remeke ez a német lángész és alkotó zsenialitás művének. Sajnos a háború folyamán ez is idegen kezekbe került. Talán megvette az Egyesült Államok akkor még semleges kormánya, vagy lefoglalta mikor ellenségünk lett; elég az hozzá, hogy óriási méreteinek megfelelő Leviathan névvel látván el, katonákat szállít most rajta alkotói ellen, mig esetleg egy újabb szintén német alkotás pusztulását nem okozza.

HIREK.

Nyomdász-jubileum. A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda igazgatósága és nyomdai személyzete hat szaktársa tiszteletére, akik valamennyien 50 évet meghaladó időn át szolgálják betűszedéssel a kultura fárasztó munkáját, augusztus 17-én este a margitszigeti Hadikiállás vendéglőjében jubiláris ünnepséget rendezett. E szokatlan közlemény

azért jelenik meg a mi lapunk hasábjain is, mert az ünnepeltek között volt Reiter József főmesteur is, ki a Csendőrségi Lapok első példányának megjelenése óta intézi annak technikai részét s így véve ő nekünk a legrégibb munkatársunk. Ezért a nehéz nyomdászipar szolgálatában eltöltött félszázadot meghaladó idő jubilánsának mi is szeretettel nyújtjuk át ezuttal tiszteletünk palmáját, kívánván egyben, hogy jó egészségben, fiatalos kedélyével még soká támogathassa lapunkat.

Kérelmek. Vaczlav János Barsfüssön lakó ny. alörmester kéri Kaffka János alörmestert, kivel hosszabb ideig a töröcsvári örsön szolgált. hogy czimét közölje vele.

Pataky Sándor beregszászi lakos lakik: Bocskai-ut 29. szám alatt, Rácz Gábor örmestert kéri, hogy levelezés céljából czimét tudassa vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

A vadászati tilalomidő meghosszabbítása. A vadászati törvény értelmében (1883:XX, t.-cz. 9. §.) a nyulnak és fácánnak vadászat tilalmi ideje február 1-től augusztus 15-éig terjed. Hogy a közfogyasztás nagyobb hushozammal gazdagodjék, gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter ezt a tilalmi időt most egy hónappal meghosszabbította. Tavaly augusztus végéig tartott a tilalmi idő meghosszabbítása, miután azonban szeptember 15-ikéig még igen sok a fejletlen nyul, fácán és vemhes anyanyul, — a tilalmi idő meghosszabbítása az ország közélélmzésének könnyítéséül jelentős gondoskodás.

Szerkesztői üzenetek.

Határszél. 1. Bevonulása időpontjától kezdve élelmezési pótlékra van igénye, minek utólagos kifizetését szolgálati uton kérje. 2. Igénye innen el nem bírálható. Módjában áll az adományozás kieszközlése iránti kérelmét örskihallgatáson is előadni.

Garamvölgyi. A közös hadsereg és mindkét honvédség tényleges szolgálati kötelezettségének eleget tett egyéneiből áll.

Szerbia. 1. Minden közérdekű-, vagy szakozikket szívesen veszünk és ha az közlésre alkalmas, megfelelően díjazzuk is. 2. Fényképe beérkezett, de annak a klisirozás általi megrongálódása folytán nem veheti többé hasznát.

50. 1. A felváltásra nézve rendelkezések ugyan nem tétettek, de ezirányu kérelmét előljáró parancsnokságánál szóbelileg vagy írásban előadhatja. 2. Nem lebet; a felváltás iránti kérelem indokául azonban felhozható.

Ksod. A végleges nyugállományba helyezést közvetlenül az Önt nyilvántartó osendőr-pótszárnyparancsnokságtól kell kérnie. Rokkantsági nyugdíjokmányát csatolni nem szükséges,

Tervezet. Befejezett tényekkel szemben egyelőre cizáltalan.

H. J. Házasságának felbontására irányuló keresetét csupán az illetékes polgári törvényszékhez nyújthatja be. Teljes vagyontalansága esetén díjtalan védőügyvédnek hivatalból leendő kirendelését kérheti.

Sz. L. Erdőszengyel. Kérelmének jegyzőkönybe foglalását és a honvédelmi miniszter urhoz leendő előterjesztését kihallgatáson kérje.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb parancsirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb parancsiratot méltóztatott legkegyelmesebben kiadni.

Maradandó jeléül annak az elismerésnek, melylyel vitéz honvédségemnek mindenkor adózom, újabb kapcsolóhajtók létesíteni Személyem és derék honvéd csapataim között. Ezért elrendelem, hogy az első számú honvéd gyalogezred ezentúl *Nevemet* viselje.

Kelt Reichenau, 1918. évi augusztus hó 12-én.

Károly, s. k.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kiadni.

Kedves báró Szurmay gyalogsági tábornok!

Kinevezem Önt a 20. számú honvéd gyalogezredem tulajdonosává.

Kelt Reichenau, 1918. évi augusztus hó 12-én.

Károly, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a Szent István-rend középkeresztjét:

államtitkári minőségben teljesített kiváló és eredményteljes szolgálatai elismeréseül:

Kulistei Tabajdi Kálmán altábornagynak és honvédelmi miniszteriumi államtitkárnak;

a Ferencz-József-rend lovag-keresztjét a hadi disztiménnyel:

különleges alkalmazásban teljesített, kitűnő szolgálata elismeréseül:

Madarász Henrik egy tábori csendőrkörlet parancs-

nokságánál beosztott I. számú csendőrkerületbeli csendőrszázadosnak;

a koronás ezüst érdemkeresztet, a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Czinka András, alőrmesternek, a VI.,

Gróza Mihály,

Sándor Lőrincz alőrmesternek, a VII. számú csendőrkerületben;

különleges alkalmazásban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Krausz András 1. osztályú őrmesternek, a II.,

Serfőző András alőrmesternek, az I.,

Czvitko Péter,

Gregor Pál alőrmestereknek, a III.,

Balázsi Gergely alőrmesternek, a IV.,

Bukur Miklós alőrmesternek, a VI.,

Dávid Ferencz alőrmesternek, a VII. számú csendőrkerületben;

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

a m. kir. csendőrség állományában:

főhadnagyokká:

1915. évi márczius hó 1-ével:

1915. évi márczius 1-ei ranggal

a következő hadnagyokat:

Rácz Lászlót, (31. rangszám) a VI.,

verbói Szluha Dénest (32. rangszám) az V. számú csendőrkerületnél, végül

1915. évi november 1-ével:

1915. évi november 1-ei ranggal

Szaplonczay György hadnagyot (22. rangszám) a VII. számú csendőrkerületnél;

őrnagyokká:

1918. évi augusztus 1-ei ranggal:

a következő századosokat:

Zelkó Henriket, (1. rangszám) a II.,

Madarász Henriket, (2. ") a VI., és

Gidófalvy Elemért, (3. ") a VI., sz. csendőr-

kerületben.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Osáládi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári kölcsönök után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkben, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynek a betét az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket foglaltunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkedések és cheques beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül:

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Silye József, alörmesternek, a VII.,

Börcsök Sándor alörmesternek, a III.,

Frech Ferencz alörmesternek, az V., számú csendőrkerületben:

a bronz vitézségi érem:

Mészáros Gábor,

Kamondi Antal alörmesternek, a II.,

Egri Imre alörmesternek, a VI., számú csendőrkerületben;

a koronás vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatai elismerésül:

Korek Simon 1. osztályu örmesternek, a II.,

Szabó József, 1. osztályu örmesternek, a VI.,

Józsa Imre 1. osztályu örmesternek, a VII.,

Antal Péter 2. osztályu örmesternek, az I.,

Traiszta Sándor 2. osztályu örmesternek, a IV.,

Gáspár Sándor,

Csáki Sándor,

Bogdanov Szvetozár alörmestereknek, a II.,

Kotolák András alörmesternek, a III.,

Pásztor József alörmesternek, a IV.,

Ember József alörmesternek, a VI.,

Ignáth Márton,

Czakó Béla alörmestereknek, a VIII., számú csendőrkerületben.

Kineveztetett:

1918. évi július hó 1-ével:

csendőr törzsörmesterré:

Dudás Ferencz, 1. osztályu örmester, az I. számú csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Pongrácz György 2. osztályu örmester, egy felfegyverzett katonaszökevény, veszélyes gonosztevőnek, kivá-

lóan buzgó, hosszantartó és fárasztó nyomozással történt ártalmatlanná tételéért.

Böjte Albert alörmester, egy gyermekgyilkosság tettese- és részesének fárasztó és leleményes nyomozással történt kiderítése és elfogásáért.

Előléptettek:

alörmesterré:

1918. évi augusztus hó 1-ével:

Blága Elizeus, Béres László, Tamás Demeter, Vimán János, Kovács János, Biró Gergely, Hajdu Áron, Mihályi László, Merese Péter, Huszár Győző, Bulkó János, Kovács Ferencz, II., Makfalvi András, Homocsa Dávid, Papp Sándor, Pataki Károly, Vásárhelyi Márton, Lukács János, Bacsó József, Tonesán Mihály, Kerekes József, Simó Ferencz, Somodi Pál, Nemes János, Virág József, Miku György, Hedesin László, Császár Mihály, Fábrián Géza, Kelemen Lajos, Réti Mihály, Albert András vezetők, Zagoreán Ábrahám, Szöcs András, Jobb Bálint, Simény Albert Faina János, Szabó Antal, Siklódi Sándor, Gál Sámuel, Tamás Antal, Sarközi Károly, Ruz Elek, Pető Fábrián, Cserei Béla, Gábor Demeter, Dani András, Bartalis János, Máté János, Jánosi Antal, Dán Simon, Ruzán Vazul, Kovács Márton, Metz Ferencz, Illyés, Bertalan, Zrinyi István, és Mátyási Márton csendőrök az I. Göntér László Rigó Dávid, Kürtös János, Csinger Simon, Sebestyén Károly, Kovács Gyula II., Görög János, Deák József I., Szecsődi István, Dukó György, Molnár Gyula I., Terjéki István, csendőrök, a VI., Mester Lajos, Márk János Kardos Mihály vezetők, Tözsér Vincze, Tökés József, Kéri András, Molnár Sándor, Kovács László, Csekő Imre, Toronyi László Ökrös Ferencz, Vakares Gyula, Haux Jakab, Thellmann Márton, Aniczás László, Zudor János, Barna László és Barna Mihály csendőrök a VIII. számú csendőrkerületben.

SZÁNTÓ JÓZSEF

19 éve szállit kerékpárt, beszélő-gépet varrógépet, karbid-lámpát asztalra, karbid-gummikat és felszereléseket az egész ország csendőrségének. Elismerő leveleim ezerszámba vannak. — Pontos cím:

SZEGED, VÁROSI BÉRPALOTA.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

Gyalogsági tisztikard, borkardkötő, kardbojt, sapka a legjobb kivitelben kapható.